

**Fractie Water NATUURLijk
Waterschap Limburg**

aan DB Waterschap Limburg
c.c. AB + burgercommissieleden
van Water NATUURLijk – Peter Freij
betreft Vragen n.a.v. Convenant gewasbeschermingsmiddelen
d.d. 10 augustus 2026

Op 14 juli 2026 heeft het kabinet samen met zeven partijen een landelijk hoofdlijnenconvenant gewasbescherming gesloten om de milieubelasting fors terug te dringen. Terwijl velen met reces/vakantie zijn, heeft de Unie van Waterschappen het Convenant Toekomstbestendige Gewasbescherming 2026–2040 ondertekend, onder voorbehoud van instemming door de leden. Er volgt op korte termijn een formeel besluitvormingsproces waarin de 21 individuele waterschappen zich moeten uitspreken over het hoofdlijnenconvenant. Pas na deze interne goedkeuring wordt de ondertekening door de Unie van Waterschappen definitief.

Op een aantal punten wordt een duidelijke koers gekozen. Zo moeten structurele overschrijdingen van waterkwaliteitsnormen uiterlijk eind 2027 zijn aangepakt. Dat is ambitieus en sluit aan bij onze wettelijke taak voor schoon en gezond water.

Tegelijkertijd blijft onduidelijk waarom dit slechts geldt voor "enkele concrete risico's". Wat betekent dit voor de vele andere stoffen en overschrijdingen die eveneens bijdragen aan de verslechtering van de waterkwaliteit? Is het voldoende om slechts een deel van het probleem aan te pakken?

Daarnaast ontbreken juist de essentiële onderdelen: er is nog geen landelijk reductiedoel vastgesteld; er is geen uitgangsjaar gekozen; er is geen nulmeting vastgesteld; er is niet berekend welke maatregelen nodig zijn om de doelen te behalen en sectorspecifieke verplichtingen moeten pas later worden uitgewerkt in deelconvenanten.

Naar aanleiding hiervan heeft Water NATUURLijk de volgende vragen.

1. Bent u van mening dat dit convenant, met veel intenties maar weinig concrete en afdwingbare afspraken, daadwerkelijk leidt tot verbetering van de waterkwaliteit, of is het vooral een procesafpraak om later concrete(re) afspraken te maken?

Nederland beschikt al over uitgebreide nationale en Europese regelgeving ter bescherming van waterkwaliteit, natuur en volksgezondheid. Het probleem is vooral dat bestaande regels onvoldoende

worden nageleefd en gehandhaafd. Zelfs in de convenantstukken wordt erkend dat de naleving van de huidige regels slechts 60 tot 70 procent bedraagt.

Het Europese Hof van Justitie oordeelde eerder al dat in het Nederlandse toelatingsbeleid onterecht voorrang wordt gegeven aan bedrijfsbelang boven belangen van burgers.

2. Bent u van mening dat dit soort convenanten nodig is, of moet eerst bestaande wetgeving consequent worden toegepast en gehandhaafd?

Het Nederlands kader voor vergunningverlening is ontoereikend. Daar wringt de schoen. Het juridische stelsel is nog steeds gericht op het verlenen van vergunningen voor (economische) activiteiten in plaats van dat er gekeken wordt naar wat nodig is voor herstel. Dit wettelijk kader kan alleen door Rijk en Tweede Kamer worden aangepast. Dit zal landelijk geagendeerd moeten worden.

3. Wil het Dagelijks Bestuur n.a.v. het convenant de Unie opdragen om de druk op het Rijk voor aanpassing van het juridische stelsel op te voeren?

Een van de uitgangspunten van het convenant luidt dat de Nederlandse land- en tuinbouw economisch rendabel en concurrerend moet blijven en dat telers voldoende mogelijkheden moeten behouden om ziekten, plagen en onkruiden te beheersen. Dat zijn begrijpelijke belangen van de landbouwsector, maar het zijn niet de primaire taken van een waterschap.

4. Onze wettelijke taak is de bescherming van waterkwaliteit en volksgezondheid. Bent u van mening dat wij als waterschap onze handtekening moeten verbinden aan economische randvoorwaarden voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

In de stukken wordt gesproken over compensatie, transitiefondsen en financiële ondersteuning wanneer het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet worden verminderd. In andere sectoren geldt doorgaans het beginsel "de vervuiler betaalt".

5. Bent u van mening dat de samenleving moet meebetalen voor het verminderen van vervuiling die zij juist probeert te voorkomen? En scheppen we hiermee een precedent?

Het convenant kiest sterk voor nader onderzoek, gebiedsprocessen en aanvullende analyses voordat maatregelen worden genomen. Het Europese voorzorgsbeginsel gaat echter uit van een andere benadering: stoffen worden alleen gebruikt wanneer hun veiligheid voldoende is aangetoond.

Voor waterschappen is juist dit uitgangspunt van groot belang. Stoffen die eenmaal in bodem, oppervlaktewater en grondwater terechtkomen, zijn vaak moeilijk of niet meer te verwijderen en leiden tot hoge maatschappelijke kosten.

6. Waarom staat het voorzorgsbeginsel niet centraal? Zijn hierdoor nog extra rechtszaken te verwachten?

Opvallend is dat verschillende natuur- en gezondheidsorganisaties niet bij de onderhandelingen betrokken waren of uiteindelijk geen handtekening onder het convenant hebben gezet. Juist organisaties die zich bezighouden met volksgezondheid, biodiversiteit en de effecten van pesticiden op mens en milieu hadden een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een breed gedragen oplossing.

7. Het convenant mist dus belangrijke maatschappelijke partijen. Daarmee wordt mogelijk polarisatie in de samenleving vergroot. Hoe kijkt het Dagelijks Bestuur hiertegen aan?

Dit convenant moet ook een einde maken aan strengere verboden die provincies en gemeenten op sommige plekken al hebben ingevoerd. Waar lokale overheden dus verder gingen dan het Rijk, wordt dat straks overruled door een landelijk, zwakker kader.

8. Hoe gaat het Dagelijks Bestuur om met deze strengere eisen vanuit de andere overheden die niet mee ondertekenden?

9. Het lijkt erop dat we onszelf en onze omgeving (denk ook aan de insectensterfte) aan het vergiftigen zijn. Wat vindt u van de stelling dat een crisisaanpak in plaats van een convenant meer op zijn plaats is?

10. Acht u het wenselijk en bent u bereid juridisch te laten onderzoeken of het mogelijk is om daar waar structurele overschrijdingen m.b.t. pesticiden-concentraties optreden, gezien de problemen met de handhaving, bufferzones in te richten langs beken door zones van circa 20 m langs de waterloop fysiek onbereikbaar te maken voor grote spuitmachines?

11. Kunt u concreet aangeven of u voorgaande 10 zorgpunten in gaat brengen bij de behandeling van het Convenant bij de Unie van Waterschappen? Zo nee, welke niet en waarom?

Ter illustratie van de ernst van de situatie een reactie van een van onze leden: "Enkele feiten uit de dagelijkse praktijk hier langs de Roer. Tijdens mijn vele visuren zie ik nog steeds nauwelijks insecten uit het water opstijgen. Het aantal waterjuffers is duidelijk minder dan in de voorgaande jaren. Deze vielen de maden aan mijn hengel aan tijdens het inwerpen. Dit jaar nog niet mogen meemaken. Gisteren zag ik pas de eerste gaffellibel van dit jaar vliegen. Vroegere jaren zaten deze regelmatig op de klep van mijn vispet, een arm of op de hengel. De grote gele kwikstaart zie ik hier niet meer. Er is blijkbaar niet voldoende prooi. Ook de jarenlange broed van de gele kwik in de kelder van de smoltval bij de ECi wkc is verleden tijd".

Met vriendelijke groet,
namens de fractie Water NATUURLijk

Peter Freij